

Het is een fabeltje dat je over mossen kunt uitglijden. Klaas van Dort, auteur van de *Veldgids Mossen*, runt tegenwoordig een ecologisch adviesbureau, maar werkte ooit in de onkruidbestrijding: "Het oogt wel eens alsof het glad is, maar in steden uitglijden over mossen is echt onmogelijk. Het is flauwekul om mossen daarom uit te roeien."

Soort van de maand in april

Paraplutjesmos is kosmopoliet

TEL MEE

Tijdens het project 'Soort van de maand' worden twaalf soorten in de schijnwerpers gezet, die samen de variatie in de Nederlandse natuur zichtbaar maken. De Vereniging voor Onderzoek Flora en Fauna (VOFF) probeert van dit twaalfstal zo veel mogelijk waarnemingen te verzamelen. In april vraagt de Bryologische en Lichenologische Werkgroep (BLWG) aandacht voor paraplutjesmos, in mei zet de Stichting RAVON de rugstreeppad centraal. Alle waarnemingen kunnen worden gemeld via www.soortvandemaand.nl

PORTRET VAN HET PARAPLUUTJESMOS

(*Marchantia polymorpha*)

Herkenning

Paraplutjesmos is een levermos dat groene plakken vormt. Kenmerkend zijn de broedbekers: ronde gewimperde bakjes met lichtgroene schijfjes die door invallende regendruppels wegspatten en vervolgens uitgroeien tot nieuwe mosplantjes. Bij de dubbelganger plakkaatmos (*Pellia*) ontbreken zulke broedbekers.

Paraplutjesmos vormt in april paraplutjes, waaruit een aantal maanden later gele sporen vrijkomen. Er zijn twee typen paraplutjes: de mannelijke zijn laag en bleekgroen; de vrouwelijke zijn hoger, donkergroen en diep ingesneden. De soort is tweehuizig: een plant is dus óf mannelijk óf vrouwelijk. Beide geslachten groeien vrijwel altijd door elkaar.

Biotoop

Paraplutjesmos is een cultuurvolger die je overal kunt vinden, behalve in uitgestrekte bossen. De groene plakken groeien vooral op vochtige, voedselrijke plaatsen met een beetje schaduw, in voegen tussen tegels, zelfs in bloempotten.

Verspreiding

Een verspreidingskaart is te vinden op de website www.lbwg.nl. Klik in het linkermenu op *Mosses + atlas* en vervolgens op *Marchantia polymorpha*.

Paraplutjesmos vormt in april diep ingesneden, donkergroene paraplutjes, waaruit in de zomer gele sporen vrijkomen. FOTO: LAURENS SPARRIUS

"Paraplutjesmos is een kosmopoliet. Je kunt dit plantje overal ter wereld aantreffen. Eigenlijk is het een brandnetel van het mossenrijk." Mossenkenner Klaas van Dort vindt er geen doekjes om: "Paraplutjesmos is een pionier die min of meer op kale grond groeit, zelfs in kassen of in bloempotten. Dit mos is succesvol, want het kan zich geslachtelijk en ongeslachtelijk voortplanten. Bij de meeste mossen is het óf geslachtelijk óf ongeslachtelijk. Paraplutjesmos zorgt op beide manieren voor nakomelingen en kan zo gemakkelijk nieuwe plekken koloniseren."

PLAKKATEN OP BRANDPLEKKEN EN PLAGPLEKKEN

"Het voorkomen van paraplutjesmos wijst op voedselrijke omstandigheden of op verstoring. Het is een cultuurvolger die je overal kunt vinden, bijna altijd samen met krulmos en zilvermos. In uitgestrekte

bossen is paraplutjesmos schaars. Maar zelfs daar ontstaan grote plakken paraplutjesmos op plaatsen waar hout is verbrand.

Bij natuurherstelprojecten in het oosten van het land wordt vaak geplagd om de verrijkte bovengrond te verwijderen. Toch verschijnt dan vaak paraplutjesmos. Dat geeft aan dat je te voorzichtig bent geweest. Je wilde voedselarme omstandigheden creëren, maar daarvoor ben je blijkbaar niet diep genoeg gegaan."

GEVOELIG VOOR BETREDING

"Paraplutjesmos groeit vaak in steden, op beschaduwde plekken met veel voegruimte tussen de stenen. Onkruidbestrijders hebben de neiging om de begroeiing dan weg te halen, om te voorkomen dat mensen uitglijden. Maar het is een fabeltje dat je over mossen of korstmossen kunt uitglijden. Algen kunnen inderdaad gladheid veroorzaken, maar uitglijden over mossen is echt onmogelijk. Mossen zijn juist heel gevoelig voor betreding, net als korstmossen, je trapt ze zo stuk. Ze groeien echt alleen op weinig belopen plaatsen. Op plekken waar mossen of korstmossen groeien, wordt blijkbaar zo weinig gelopen dat daar ten onrechte verharding ligt."